

Vergaderjaar 2010–2011

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 824

BRIEF VAN DE ALGEMENE REKENKAMER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 augustus 2011

Op 20 juni 2011 hebben de ministers van Financiën van de Eurogroep overeenstemming bereikt over het nieuwe Europese noodfonds, het European Stability Mechanism (ESM). De ondertekening van het verdrag vond plaats op 11 juli 2011. Het ESM zal medio 2013 van kracht worden en dan de taak van de huidige tijdelijke noodmechanismen, de European Financial Stability Facility (EFSF) en het European Financial Stability Mechanism (EFSM), overnemen.

De Algemene Rekenkamer beveelt uw Kamer aan er bij het kabinet op aan te dringen bij de andere verdragspartners voor het ESM een effectieve publieke controle via nationale rekenkamers vast te leggen.

In het Verantwoordingsdebat op 19 mei 2011 is door uw Kamer met de minister van Financiën gesproken over het toezicht op het ESM, waarbij de minister toezegde te willen kijken naar een oplossing in de vorm van een intergouvernamenteel instrument waarmee zowel de Tweede Kamer als de Algemene Rekenkamer worden geïnformeerd en waarop zij invloed kunnen hebben.

Het verdrag dat nu voorligt bevat een regeling voor de controle van de rekeningen van het ESM door een onafhankelijke externe accountant (artikel 25). Deze regelingen gaan echter niet verder dan de certificering van de rekening. De rechtmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering van het ESM blijven buiten beschouwing. Deze bevoegdheden raken bijvoorbeeld aan het vraagstuk of het gevoerde beleid daadwerkelijk bijdraagt aan een oplossing voor de financiële crisis in Europa.

Mede gelet op het grote publieke financieel belang van € 700 miljard die de 17 eurolanden aan het ESM beschikbaar stellen (voor Nederland € 40 miljard) zou deze rol bij uitstek toebedeeld kunnen worden aan een audit board samengesteld uit vertegenwoordigers van nationale rekenkamers. Een dergelijke regeling van de controle zou tevens de mogelijkheid creëren voor nationale parlementen om specifieke vragen neer te leggen bij zo'n audit board. Binnen de gemeenschap van nationale rekenkamers is het initiatief genomen om deze publieke controle op ordelijke wijze vast te leggen.¹ Naleving van internationale rekenkamerstandaarden bevordert

¹ Hiermee wordt voldaan aan de zogenoemde International Standard for Supreme Audit Institutions 5000 (ISSAI 5000).

de effectieve publieke controle van het ESM en de informatievoorziening hierover aan de parlementen.

Voor internationale organisaties als het IMF, de Verenigde Naties en de NAVO bestaan er reeds publieke externe controlearrangementen. Deze arrangementen kunnen model staan voor de inrichting van een effectieve controle van het ESM.¹

De basiselementen van dit controlearrangement zouden kunnen bestaan uit:

- Een board bestaande uit een aantal – bijvoorbeeld vijf – leden van rekenkamers uit de eurolanden. De leden van de board kunnen rouleren;
- De board houdt toezicht op de activiteiten van de Internal Auditing Board van het ESM en op werkzaamheden van de accountantsoordeelen van de onafhankelijke externe accountants;
- De board voert audits uit om het financieel beheer, de programma's en het risicomanagement van het ESM te beoordelen;
- De board zal zijn bevindingen, conclusies en aanbevelingen rapporteren aan de nationale parlementen van de deelnemende landen.

Gelet op het vooralsnog ontbreken van een effectieve regeling hieromtrent in het ESM-verdrag heeft onze Duitse zusterorganisatie, het Bundesrechnungshof, de nationale rekenkamers van de landen die deelnemen aan het ESM-verdrag uitgenodigd om te spreken over de publieke externe controle van het ESM. De Algemene Rekenkamer zal op deze uitnodiging ingaan.

Wij bevelen uw Kamer aan te bewerkstelligen een effectieve publieke controle van het ESM zoals hiervoor geschetst als voorwaarde te verbinden aan goedkeuring van het ESM-verdrag en op te nemen in de nadere uitvoeringsregeling van artikel 25 (External auditing). De Algemene Rekenkamer is graag bereid u in dit verband van verdere informatie te voorzien.

Een afschrift van deze brief zenden wij aan de minister van Financiën.

Algemene Rekenkamer

Gerrit de Jong
wnd. president

dr. Peter van der Knaap
wnd. secretaris

¹ Ook de President van de Europese Rekenkamer onderstreepte in zijn brief van 19 november 2010 aan de President van de Europese Raad de noodzaak van een goede publieke externe controle van en verantwoording over het ESM.